

Landen kring sjöarna

En historia om Kronobergs län i mångtusenårigt perspektiv

Tanken på att skriva ett historieverk om Kronobergs län hade visserligen funnits under en längre tid, men det var genom ett initiativ av Kronobergs läns humanistiska forskningsråd och dess ordförande professor Hans Wieslander vid ett sammanträde den 30 januari 1996 som tanken blev till verklighet. Kronobergs läns hembygdsförbund visade tidigt intresse för projektet, och det kändes närmast självklart att denna länshistorik skulle utkomma lagom till millennieskiftet som Kronobergsboken 1999-2000. I april 1996 var huvudlinjerna klara för planerna att ge ut ett bokverk om Kronobergs läns historia. En redaktionskommitté tillsattes med Hans Wieslander (ordförande), Lennart Johansson, Lars Thor, Signe Uleskog, Peter Aronsson, Lars-Olof Larsson och Kjell Gustafsson samt Christer Knutsson, adjungerad sekreterare. Till vetenskaplig redaktör utsågs Lennart Johansson och Lars Thor fick ansvar för arbetet som administrativ redaktör.

Hembygdsförbundet och forskningsrådet blev bokens huvudmän, men arbetet med länshistoriken utvecklades till ett omfattande forskningsprojekt, i vilket flertalet av länets kulturinstitutioner tagit del. Mycket av forskningen har bedrivits och finansierats av Institutionen för humaniora vid Växjö universitet, Smålands museum, Svenska emigrantinstitutet och Kronobergsarkivet. I samarbete med Högre seminariet i historia vid Växjö universitet anordnades seminarier där huvuddelen av texterna presenterades och diskuterades. Detta bok- och forskningsprojekt är utan tvekan det hittills största humanistiska projektet i Kronobergs län.

Även länets näringsliv har aktivt tagit del i projektet och givit ett värdefullt ekonomiskt stöd. Våra generösa huvudsponsorer har varit Länsförsäkring Kronoberg, Första Sparbankens stiftelse för vetenskaplig forskning, Södra och KLIPPAN AB - Lessebo Bruk.

Tillsammans var vi eniga om att historiken skulle skrivas populärvetenskapligt och ha en tydlig kulturhistorisk inriktning med ett rikt illustrationsmaterial. För att i största möjliga mån utnyttja den kompetens och den stora förtrogenhet med den historiska utvecklingen i Kronobergs län, som ett flertal forskare vid bl.a. universitetet besitter, beslutades att boken skulle bestå av två delar. Den första skulle utgöras av en översikt över länets historia från arkeologisk tid fram till millennieskiftet 2000, medan den andra delen skulle innehålla fördjupningar kring länets moderna historia. Därmed behandlas 1800- och 1900-talets historia mer översiktligt i den första delen och kompletteras med fördjupningarna i den andra delen. Denna uppläggnings med både översikter och fördjupningar skall på ett lättillgängligt och pedagogiskt sätt ge läsaren flera intressanta länkar i Kronobergs läns historia.

Landen kring sjöarna är ett verk där pågående kvalificerad forskning inom olika discipliner redovisas. Bland de 21 författarna kan nämnas professorerna Lars-Olof Larsson, Peter Aronsson, Ulf Beijbom och Hans Wieslander. Många av författarna är knutna till Institutionen för humaniora vid Växjö universitet. Förutom Peter Aronsson har följande författare medverkat: historikerna Malin Lennartsson, Lennart Johansson, Roddy Nilsson, Håkan Nordmark och Per-Olof Andersson och litteraturvetaren Ingrid Nettervik.

För flertalet av de medverkande författarna innebär engagemanget också betydande insatser i grundforskning. Det är första gången som en samlad och djupgående analys görs av länets historia. *Landen kring sjöarna* blir därmed en rik källa att ösa ur för alla som är intresserade av sin småländska, kronobergska hembygd och dess historia. Tanken är också att boken skall fungera som lärobok i historia, och den finns redan nu inlagd på ett par av kurserna i historia. *Landen kring sjöarna* lämpar sig också utmärkt som empirisk bas och

utgångspunkt för komparativa studier av lokal- och regionalhistoriska skeenden.

I boken finns också en omfattande käll- och litteraturförteckning, korta redovisningar av det aktuella forskningsläget samt ort- och personregister; allt för att underlätta fortsatta studier i något ämne eller inom något problemområde.

Att skriva ett historieverk över utvecklingen i Kronobergs län från historiens gryning till millennieskiftet 2000 ställer skribenterna inför många besvärliga prioriteringar. Även om det är ett omfattande bokverk, så finns det naturligtvis mycket som vi inte haft möjlighet att beröra. Det är därför ofrånkomligt att det får en explorativ, kartläggande karaktär. Synteser och delstudier blir ett andra steg i den regionalhistoriska forskningen, som länge har varit en framträdande och framgångsrik profil vid Växjö universitet.

Kronobergs län är en administrativ skapelse från 1630-talet och i ett längre historiskt perspektiv blir det därför mer relevant att ha folklandet Varend och om Sunnerbo, det sydligaste häradet i folklandet Finnveden, som den geografiska ramen. I arkeologisk tid fanns inte dessa väldefinierade gränser, och det område som undersöks blir snarast synonymt med södra Smålands inland.

Landen kring sjöarna är ett utmärkt exempel på ett fruktbart regionalt samarbete mellan universitetet, länets kulturinstitutioner, organisationer samt näringslivet, och visar på universitetets regionala betydelse.

Lennart Johansson

docent i historia och vetenskaplig redaktör för *Landen mellan sjöarna*

Landen kring sjöarna kan beställas på Kronobergsarkivet, Västra Esplanaden 9 A, 352 31 Växjö, tfn 0470 - 137 70.